Benedek Elek - Szép Cerceruska

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény özvegyember, s annak két szép leánykája. De aztán olyan szép volt mind a kettő, hogy királykisasszonyoknak is beillettek volna.

Be bizony!
Lakott az özvegyember szomszédságában egy özvegyasszony, s ez egyszer, mikor a nagyobbik leányka, akit Cerceruskának hívtak, az udvaron játszadozott, átalszólt a kerítésen:

- Te leányka, mondd meg az édesapádnak, hogy vegyen feleségül engem, s én titeket tejbe-vajba fürösztgetlek.
Megörült ennek Cerceruska, futott az édesapjához, s mondja, hogy mit üzent a szomszéd-asszony.
- Biz az jó lenne! - mondá az özvegyember, s még aznap feleségül vette a szomszédasszonyt.
Hiszen jó dolguk volt a leánykáknak egy hétig, kettőig, cirókálta-marókálta a mostohájuk, de aztán csak megfordult az indulata, s a szegény árvák többször kaptak verést, mint ételt.
- Hallod-e - mondá Cerceruska a húgának -, ez a gonosz asszony még elpusztít minket, menjünk világgá!
- Én nem bánom - mondá a kisebb leányka -, menjünk világgá.
Jókor reggel fölkeltek, s azt mondták a mostohájuknak, hogy eprészni mennek az erdőbe, ha eleresztené.
- Csak menjetek - mondotta az asszony -, úgysem veszem semmi hasznotokat. - S mikor a leánykák kimentek a kapun, utánuk szólt lassan, de Cerceruska jól hallotta: - Az Úristen engedje meg, hogy mely állat lába nyomából isztok, azzá változzatok!
Na, ment, mendegélt nagy búsan a két leányka, s mikor az erdőbe értek, azt mondja Cerceruska a húgának:
- Hallod-e, nehogy valamiféle állatnak a lába nyomából igyál, akárhogy megszomjúhozzál!
A kicsi leányka megígérte, s azzal eprészni kezdettek. Szedegették az epret, egymásra nem is gondoltak, s lassankint, egyik erre, másik arra, elbódorogtak.*
Egyszerre csak erősen megszomjazott a kicsi leányka, de nem talált sem forrást, sem patakot.

Mit csináljon, Istenem, mit csináljon? Meghal a nagy, erős szomjúságtól, ha egy csepp vizet nem talál. Ment, mendegélt keseregve, sírdogálva, s ihol talált egy csepp vizet valami állatnak a lába nyomában. Ő bizony iszik belőle, akármiféle állattá változzék, gondolá magában. Hát, Uram, Jézus, ne hagyj el! - ahogy egy cseppet ivott, mindjárt őzzé változott.
Eközben Cerceruska teleszedte a kosarát, s néz erre, néz arra, hát sehol sincs a kicsi húgocskája. Keresi, kiabálja, s jaj, Istenem, nem találja. Sírt Cerceruska, sírt keservesen, hogy zengett belé az erdő. Hát egyszer csak szalad felé keserves nyihogással egy őzecske, nyalja-falja Cerceruskának kezét, arcát, mindenét.
- Ó, Istenem, Istenem - sírt Cerceruska -, ez bizonyosan az én kicsi testvérem! Nem fogadá meg a szavamat, s őzzé változott.
Megölelte az őzike nyakát, s úgy vezette az erdőn át, folyton sírva, keseregve. De még csak akkor sírt igazán Cerceruska, amikor messziről egy vadászt pillantott meg. Kétcsövű puska volt a vállán, s egy kopó szaladgált, szimatolt előtte. Istenem, Istenem, ha meglátja a vadász, még meglövi a kis testvérét! Néz erre, néz arra, hogy hová rejtőzhessenek el. Áldott szerencsére meglát egy szénaboglyát, s hirtelen mögéje húzódnak. De hiába húzódtak, mert a kopó megszimatolta az őzecskét, s egyenest a boglyához szaladt. Körülszimatolta az őzecskét, de nem bántotta, hanem hirtelen megfordult, visszaszaladt gazdájához, ugrált, vinnyogott, s addig neki békét nem hagyott, míg egy darab kenyeret nem adott. A kopó felkapta a kenyeret, elszaladt a boglyához, ledobta Cerceruska elé, visszaszaladt a gazdájához, s még erősebben ugrált, vinnyogott.
Csudálkozott a vadász, nem értette a kopó dolgát, mert máskor nem is gondolt evésre, míg haza nem tértek a vadászatról. Hanem azért dobott neki még egy darab kenyeret. A kopó ezt sem ette meg, hanem szaladt egyenesen a boglyához, s Cerceruska elé dobta a kenyeret, aztán vissza megint a gazdájához, felszökött rá, s olyan keservesen vinnyogott, mintha leütötték volna a derekát.
- No, várj csak - mondá a vadász -, még adok egy darab kenyeret, de már most magam is megnézem, hogy hová viszed, mert lehetetlen képes, hogy mind magad ennéd meg!
No hiszen elállott szeme-szája a vadásznak, mikor látja, hogy a boglya tövében egy szépséges szép leányka sírdogál, s mellette egy őzecske nyihog keservesen. Cerceruska ráborult az őzecskére, s könyörgött a vadásznak:
- Ó, édes vadász bácsi, ne bántsa ezt a szegény őzecskét, mert ez az én testvérkém!
- Mit beszélsz, te leányka, te - nevetett a vadász -, már hogy lehessen leánynak őz testvére.
Cerceruska erre elmondotta, hogy kik s mik ők, hogy milyen szerencsétlenül járt kis testvére.
Kicsordult a könny erre a beszédre a vadász szeméből, s azt mondta:
- Ne félj, Cerceruska, nem bántom a testvéredet, de sőt inkább magammal viszlek palotámba. Mert úgy tudd meg, hogy én vagyok ennek az országnak a királya.

Azzal kézen fogta Cerceruskát, Cerceruska pedig átölelte az őzecske nyakát, s úgy sétált a királyi palotába.
Ott a király megparancsolta, hogy az őzecskét külön kertben tartsák, Cerceruskának pedig minden ember engedelmeskedjék, kedvét keresse neki, aki jót akar.
Na, kedvébe is járt mindenki Cerceruskának, csak egy udvarbéli asszony, aki dajkája volt a királynak, nézte rossz szemmel. Ennek az asszonynak volt egy leánya, s mind azon mesterkedett, hogy a király vegye feleségül az ő leányát. Mert hogy szavamat össze ne keverjem, a királynak még nem volt felesége. Hiába ajánlották neki a legszebb királykisasszonyokat, egy sem tetszett neki. Örült ennek az asszony, de bezzeg megijedt, mikor Cerceruskát meglátta.
„Bizonyosan ezt akarja feleségül venni a király - gondolta magában -, de abból ugyan nem lesz semmi!”
Csak azt várta, hogy a király elmenjen hazulról, lement Cerceruskával abba a kertbe, hol az őzecske lakott. Volt ennek a kertnek a közepén egy tó, s mikor ennek a partján jártak, azt mondja az öregasszony:
- Állj csak meg, Cerceruska, nézd meg magad a tóban, milyen szép vagy.
Cerceruska belenézett a tóba, s abban a minutában* a gonosz asszony belelökte.
Hej Istenem, nyihogott az őzecske keservesen, szaladgált a tó körül, de az öregasszony odaszólt neki:
- Nyihogj, nyihogj, csak ne beszélj!

Hazajő estére a király, s megy a Cerceruska szobájába egyenesen. Hát Cerceruska nincs ott. Hívatja az asszonyt.
- Hol van Cerceruska?
- Bizonyosan a kertbe ment. Mindig ott játszadozik az őzecskével.
Megy a király a kertbe, keresi, kiabálja Cerceruskát, de csak az őzecske volt ott, az pedig csak nyihogott, szaladgált, nem tudott szólani.
Megszomorodott a király erősen. Azt hitte, hogy Cerceruska elbujdosott a palotából. Kurrentáltatta az egész országban, teméntelen aranyat ígért annak, aki visszahozza Cerceruskát, de ígérhette volna fele királyságát: Cerceruskát senki meg nem találta.
Egész napokon keresztül ott járt-kelt a király a kertben, s az őzecskét simogatta, kérdezte:
- Nem láttad-e Cerceruskát? - de az őzecske csak nyihogott, nem tudott beszélni.
Látta ezt az ördöngös, gonosz asszony, s megijedt, hogy ha a király mindig a kertben jár, még valahogy eszébe jut, hátha a tóba taszították Cerceruskát. Ő bizony elpusztítja az őzecskét is. Megvárta, hogy menjen el hazulról, egyszeriben mészárost hívatott, s bementek a kertbe, hogy vérét vegyék szegény őzecskének.
Haj, szegény teremtés, mikor meglátta, hogy jő a mészáros a késsel, nekirugaszkodott, s szaladt a tó körül, ahogy csak bírták gyenge lábai.

Hiába csalogatták, meg nem állott. S halljatok csudát: amint a tó körül szaladgált, a nagy ijedségtől megjött a szava, s elkezdett beszélni:

Kelj ki, édes Cerceruskám,
tónak fenekéből,
nagy halnak beléből!
Fenik a kést gyenge bőrömnek,
mossák a réztányért piros véremnek!

Éppen ebben a szempillantásban érkezett a kertbe a király, s hallja, hogy mit kiabál az őzecske. Mindjárt összekiabálja az egész udvar népét, kimereti a tó vizét, kifogatja a nagy halat, a hasát fölvágatja, s hát csakugyan benne volt Cerceruska. Úgy láttam, mint ma, hogy élt, s még százszor szebb volt, mint annak előtte.
Volt öröm, de milyen! A kicsi őzecske is akkorákat ugrott örömében, hogy egyszer csak keresztülbucskázott a fején, s hopp! hallgassatok ide! egyszeribe visszaváltozott leánykának. Eközben a tó ismét megtelt vízzel. No, ha megtelt, a király meg is fogatta a boszorkányt, beledobatta a tóba. Cerceruskát pedig fölvezette a palotába, egyszeribe papot hívatott, az összeeskette őket, s még aznap a fiatal pár tojáshéjba kerekedett, a Küküllőn leereszkedett.
Ha kiszállnak, legyenek a ti vendégeitek.

Forrás és online változat

Forrás: Mesefarm.hu

Az eredeti online anyag a QR-kód segítségével érhető el.

Ez a PDF a Mesefarm nyomtatóbarát változata. A QR-kód az eredeti online cikkhez vezet, ahol a kapcsolódó tartalmak és frissítések is elérhetők.

Online változat

Mesefarm.hu - mesék, versek és fejlesztőanyagok gyerekeknek